

«Հանրակրթական դպրոցների ուսուցիչներին ուսուցչի օգնականների դասավանդման հմտությունների զարգացման ապահովում» ծրագիր

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Դպրոց՝ «ՀՀ Արարատի մարզի Վանաշենի միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ
Առարկա՝ ռուսաց լեզու
Թեմա՝ Մոտիվացիայի դերը օտար լեզվի ուսուցման ժամանակ

Վերապատրաստող, մենթոր՝ Զարոյան Մարինե

Ուսուցիչ՝ Բայան Նոնա

ԱՐԱՐԱՏ 2023

ԲՈՎԱԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ներածություն	3
Մոտիվացիա	4
Ներքին և արտաքին մոտիվացիայի բացահայտում	5
Սովորողների մոտիվացիայի բարձրացման միջոցները օտար լեզվի ուսուցման ժամանակ	7
Սեփական հետազոտության արդյունքներ և վերլուծություն	13
Եզրակացություն	15
Օգտագործված գրականություն և հղումներ	19

Ներածություն

Հետազոտության արդիականությունը

Ժամանակակից հոգեբաններն ու մանկավարժները միակարծիք են այն հարցում, որ ցանկացած գործունեություն և դրա արդյունքը կախված են, առաջին հերթին, անհատի պահանջներից և կարիքներից, նրա մոտիվացվածությունից, մասնավորապես մոտիվացիան առաջացնում է նպատակային գործունեություն, որը որոշում է միջոցների ընտրությունը և տեխնիկան, դրանց կազմակերպումը նպատակներին հասնելու համար: Մոտիվացիան է, հետևաբար մարդկային ցանկացած գործունեության "գործարկման մեխանիզմը": մոտիվացիան շարունակական է դարձնում շոշափելի, իրական, փուլային և վերջնական հաջողությունը, էթե հաջողություն չկա, ապա մոտիվացիա մարում է, և դա ազդում է գործունեության իրականացման վրա:

Ուսուցման մեջ մոտիվացիայի խնդիրը ծագում է յուրաքանչյուր առարկայի ուսուցման ժամանակ: Այնուամենայնիվ, դպրոցում օտար լեզուների մոտիվացիայի խնդիրը հատկապես սուր է: Մենք բոլորս գիտենք մոտիվացիայի դասարանից դասարան անկման մասին: Միննույն ժամանակ, հատկանշական է, որ մինչև օտար լեզու սովորելու պահը, սովորողները, որպես կանոն, շատ բարձր մոտիվացիա ունեն : Գրեթե բոլորը ցանկություն ունեն տիրապետել օտար լեզվին, կարողանալ շփվել ուղղակիորեն՝ գրքի, նամակագրության, ինտերնետի միջոցով :

Բայց ահա սկսվում է օտար լեզվի յուրացման գործընթացը, և շատերը հիասթափվում են : Ի վերջո, այս գործընթացը ենթադրում է բառապաշարի կուտակման շրջան, անխուսափելիորեն պարզունակ բովանդակության փուլ, տարբեր դժվարությունների հաղթահարում, ինչը հետաձգում է երազած նպատակների իրագործումը : Արդյունքում նվազում է մոտիվացիան, վերանում է ակտիվությունը, թուլանում է կամքը, նվազում է առաջադիմությունը, որն էլ իր հերթին բացասաբար է ազդում մոտիվացիայի վրա:

Այսպիսին է լայնորեն դիտարկվող պատկերը՝ կապված դպրոցում օտար լեզվի ուսուցման հետ : Մոտիվացիան գնահատելով որպես օտար լեզվի յուրացման և դրա արդյունավետությունն ապահովող կարևորագույն աղբյուր, պետք է նկատի ունենալ հետևյալը. Մոտիվացիան սովորողի սուբյեկտիվ աշխարհի կողմն է, այն որոշվում է նրա սեփական պահանջներով. կախվածություններով և կարիքներով: Այստեղից էլ բոլոր

դժվարությունները: Ուսուցիչը կարող է միայն անուղղակիորեն ազդել դրա վրա ստեղծելով նախադրյալներ և ձևավորելով հիմքեր, որոնց հիման վրա ուսանողը անձնական հետաքրքրություն է առաջացնում աշխատանքի նկատմամբ: Ինչպես դա անել: Ուսուցչի համար դա ավելի լավ կստացվի, որքան ավելի շուտ նրան կհաջողվի կանգնել սովորողի տեղում: Նման մտավոր վերամարմնավորման նախապայման է հենց աշակերտներին լավ ճանաչելը: Ուսուցիչը պետք է իմանա մոտիվացի բոլոր տեսակներն ու ենթատեսակները: Այնուհետև անհրաժեշտ է ճշգրիտ կապել ուսումնական գործընթացի բովանդակությունը մոտիվացիայի համապատասխան տեսակների հետ: Այսինքն՝ ստեղծել կայուն ուղեկցող մոտիվացիա ողջ ընթացքում:

Հետազոտական աշխատանքի նպատակն է զարգացնել մոտիվացիոն ուսուցման շարունակականությունը օտար լեզվի դասապրոցեսին: Առաջարկված նպատակն ուսումնասիրելիս ի հայտ են եկել հետևյալ խնդիրները.

- Ուսումնասիրել մոտիվացիոն ուսուցման տեսակները,
- Այնպես անել, որ աշակերտի մոտ մոտիվացիան աճի և ոչ թե նվազի,
- Մովորել չցանկացող աշակերտին մոտիվացնելով ներգրավել դասապրոցեսին:

Մոտիվացիա

Փորձենք պարզել, թե որն է մարդու մոտիվացիոն ոլորտը և ինչով է այն բնութագրվում կրթական գործունեության ընթացքում: <<Մոտիվ>> բառը տարբեր գիտնականներ տարբեր կերպ են բացատրում: Կ.Վիլյունսար <<մոտիվ>> բառը պարզաբանում է որպես գոյության պայման, Գ. Ա. Կովալևը՝ բարոյական և քաղաքական վերաբերմունք, Իսկ Ե. Գոդֆրուան՝ այն նկատառումը, որի հիման վրա առարկան պետք է գործի: Այսպես թե այնպես, մեծամասնությունը համաձայն է, որ <<մոտիվը>> կամ ցանկություն է, կամ մտադրություն, կամ նպատակ: Հետևաբար, այս հայեցակարգին պետք է համակողմանիորեն մոտենալ՝ հաշվի առնելով բոլոր հնարավոր տեսակետները:

Այժմ կբնութագրենք մոտիվացիայի այն տեսակները, որոնք տեղի են ունենում, մասնավորապես, օտար լեզու սովորելիս: Բոլորը միասին կազմում են այսպես կոչված ուսումնական մոտիվացիան: Ուսուցման մոտիվացիան որոշվում է մի շարք հատուկ գործոններով:

- սովորողի առանձնահատկությունները (սեռ, ինքնագնահատական, մտավոր զարգացման մակարդակ)
  - ուսուցչի առանձնահատկությունները և մանկավարժական գործունեության նկատմամբ նրա վերաբերմունքը
  - մանկավարժական գործընթացի կազմակերպումը
  - ուսումնական առարկայի առանձնահատկությունները (տվյալ դեպքում՝ օտար լեզու)
- Վերոնշյալ գործոնների հիման վրա կրթական մոտիվացիան կարելի է բաժանել արտաքին և ներքին տեսակների:

Ներքին և արտաքին մոտիվացիայի բացահայտում

Ներքին մոտիվացիան սովորելու մոտիվացիա է, որը բխում է այնպիսի ներքին ուժից, ինչպիսին է հետաքրքրությունը լեզվի ուսուցման նկատմամբ կամ ընդհանրապես անձնական հետազոտ զարգացման ցանկությունը: Այն համեմատվում է արտաքին մոտիվացիայի հետ, որը դրսևորվող ճնշումների դրդապատճառն է, ինչպիսին է

աշխատանքի համար անգլերեն խոսելու անհրաժեշտությունը կամ սովորողին ռուսաց լեզվի դասարան կամ խմբակ ուղարկելը ծնողի կողմից: Հաճախ բարձր մակարդակի սովորողները ցուցաբերում են ներքին մոտիվացիայի ուժեղ աստիճան,

քանի որ նրանք շարունակում են լեզուն ուսումնասիրել ցանկացած գործնական կարիքից դուրս: Երբեմն սովորողները միանում են դասին արտաքին մոտիվացիայի պատճառով և ներքուստ մոտիվացվում են, քանի որ ուսուցումը դառնում է հաճելի և ոգևորող: Սովորողներից, ուսուցման և ուսուցման գործընթացի վերաբերյալ պարզ հարցաթերթիկների միջոցով հետադարձ կապ ստանալը, կարող է օգնել ուսուցչին պարզել, թե որն է սովորողների համար առավել հաճելի և օգտակար:

Արտաքին մոտիվացիան ուղղակիորեն կապված չէ առարկայի բովանդակության հետ, այլ պայմանավորված է արտաքին հանգամանքներով: Օրինակներ կարող են լինել:

- ձեռքբերման դրդապատճառ-պայմանավորված է ցանկացած գործունեության մեջ հաջողության և բարձր արդյունքների հասնելու անձի ցանկությամբ, ներառյալ օտար լեզու սովորելը: Օրինակ՝ գերազանց գնահատականների, դիպլոմ ստանալու և այլն: ;

- ինքնահաստատման շարժառիթը ինքն իրեն հաստատելու, այլ մարդկանց հավանությունը ստանալու ցանկությունն է: Մարդը օտար լեզու է սովորեցնում հասարակության մեջ որոշակի կարգավիճակ ստանալու համար;

- նույնականացման դրդապատճառ - անձի ցանկությունը 'նմանվել մեկ այլ անձի, ինչպես նաև ավելի մոտ լինել իր կուռքերին և հերոսներին (օրինակ՝ ձեր սիրած խմբի բառերը հասկանալու համար);

- affiliation-ի շարժառիթը այլ մարդկանց հետ շփվելու ցանկությունն է: Մարդը կարող է օտար լեզու սովորել օտար ընկերների հետ շփվելու համար;

- ինքնազարգացման շարժառիթը ինքնազարգացման ցանկությունն է: Օտար լեզուն ծառայում է որպես հոգևոր հարստացման և մարդու ընդհանուր զարգացման միջոց;

- պրոսոցիալական շարժառիթ-կապված է գործունեության հասարակական նշանակության իրազեկման հետ: Մարդը սովորում է օտար լեզու, քանի որ գիտակցում է դրա սոցիալական նշանակությունը:

Սովորողների մոտիվացիայի բարձրացման միջոցները

օտար լեզվի ուսուցման ժամանակ

Օտար լեզու սովորելու համար ուսանողներին խրախուսելու բազմաթիվ եղանակներ կան, ուսուցիչը պետք է պատկերացնի մոտիվացիոն գործիքների և տեխնիկայի ամբողջ զինանոցը՝ օտար լեզու սովորելու հիմնական նպատակին հասնելու համար: Օտար լեզու սովորելու համար անհրաժեշտ է, որ ուսուցիչը հասկանա, թե ինչ է անհրաժեշտ այդ լեզուն սովորելու համար:

1. Բարենպաստ մթնոլորտի ստեղծում դասարանում

Օտար լեզու սովորելու և հաղորդակցվելու շարժառիթ ստեղծելը անհնար է առանց դասարանում ընկերական մթնոլորտ ստեղծելու: Դասարանում անհրաժեշտ է ստեղծել հաջողության իրավիճակներ: Կարևոր է երեխաների մեջ լավատեսության և սեփական ուժերի հանդեպ հավատի զգացում սերմանել: Դրա համար ուսուցիչն ինքը պետք է լավատես լինի աշակերտների և գործընկերների նկատմամբ: Պետք է ուշադրություն դարձնել առաջադրանքը կատարելիս երեխաների ծախսած ջանքերին, այլ ոչ թե ինքնին վերջնական արդյունքին: Անհրաժեշտ է երեխային ներշնչել, որ հաջողությունը հիմնված է ձախողման վրա: Կարևոր է երեխաներին սովորեցնել գնահատել ոչ միայն իրենց, այլև դասարանի նվաճումները:

2. Ցանցային հաղորդակցություն

Օտար լեզուների ուսուցիչների համար նախատեսված կայքերում կան արտասահմանյան հասակակիցների հետ նամակագրության կայքեր, որտեղ հետաքրքրված սովորողները կարող են ընկերներ ձեռք բերել: Սա հիանալի հնարավորություն է օտար լեզվով զբաղվելու, լեզվական հմտությունները բարելավելու համար: Անհրաժեշտ է ակտիվացնել սովորողներին ուսումնական բլոգներում, ցանցային մրցույթներում և հեռավար օլիմպիադաներում և նախագծերում ներգրավվելու համար: Նման աշխատանքը կնպաստի ճանաչողական

հետաքրքրության ակտիվացմանը, ստեղծագործական ունակությունների զարգացմանը և կտավորեցնի նավարկելու հսկայական տեղեկատվական տարածքում:

3. Հանդիպումներ և քննարկումներ լեզվակիրների հետ

Օտարազգիների հետ հանդիպումներն ու քննարկումները ևս մեկ խթան են, որոնք մեծացնում են սովորողների հետաքրքրությունը օտար լեզվի նկատմամբ: Քննարկումների ընթացքում դպրոցականները հնարավորություն ունեն քանակոր խոսել սովյալ լեզվով խոսողների հետ և զարգացնել լսելու հմտություններ, ինչպես նաև իսկապես գնահատել իրենց լեզվի մակարդակը, ինչը շատերին ստիպում է խորացնել օտար լեզվի իրենց գիտելիքները: Այն սովորողների համար, ովքեր արդեն տիրապետում են քանակոր խոսքին, հնարավորություն կա զարգացնելու իրենց միտքը հստակ արտահայտելու և քննարկման ընթացքում իրենց տեսակետը փաստարկված պաշտպանելու ունակությունը: Քննարկման ընթացքում սովորողները ոչ միայն ձեռք են բերում լեզվակիրների հետ շփման փորձ, այլև հաղթահարում են այն հոգեբանական պատնեշը, որն առաջանում է օտարերկրացիների հետ առաջին շփման ժամանակ:

4. Օգտագործելով ստեղծագործական մեթոդաբանություն "վեց մտածողության գլխարկներ"

"Մտածողության վեց գլխարկ"-ի հեղինակ Էվարդ դե Բոնոյի տեխնիկան թույլ է տալիս արդյունավետ կազմակերպել ուսումնական գործընթացը օտար լեզվի դասերին: Այս մեթոդի էությունն այն է, որ բոլոր մասնակիցները առաջադրանքի վրա աշխատում են գլխարկի գույնով սահմանված մեկ ձևով: Մտածողության վեց գլխարկ-մեթոդը թույլ է տալիս սովորողներին քննարկել խնդիրները՝ արտահայտելով տարբեր տեսակետներ: Գլխարկների յուրաքանչյուր գույն լեզվական հաղորդակցության որոշակի մեթոդ է: Այն թույլ է տալիս խնդրի լուծմանը նայել բազմաթիվ տեսանկյուններից: Այս տեխնոլոգիան բարելավում է հաղորդակցությունը և խմբի ներսում որոշումներ կայացնելու ունակությունը: Այն օգնում է կառուցել

մտածողությունը և այն ավելի արդյունավետ է դարձնում: Նախադասությունները, դասողությունները, քննադատությունը, տեղեկատվությունը և հույզերը խառնվում են իրար: Յուրաքանչյուր "մտածողության գլխարկ" ունի մտածողության մի ոճ:

5. Տեղեկատվական և հաղորդակցական տեխնոլոգիաների կիրառում

Ժամանակակից ուսուցչի հիմնական կարողունակություններից մեկը դասարանում տեղեկատվական և հաղորդակցական տեխնոլոգիաներ կիրառելու ունակությունն է: Տեղեկատվական և հաղորդակցական տեխնոլոգիաները ոչ միայն հնարավորություն են տալիս սովորողներին քայլել ժամանակին համընթաց, այլև ավելի հետաքրքիր են դարձնում ուսուցման գործընթացը: Այս տեխնոլոգիան ուսուցումը դարձնում է խնդրահարույց, ստեղծագործական, հետազոտական գործունեության վրա հիմնված: ՏՀՏ-ի օգտագործումը թույլ է տալիս.

- 1) ապահովել ուսուցման դրական մոտիվացիա,
- 2) անցկացնել ինտեգրված դասեր՝ օգտագործելով երաժշտություն, անիմացիա;
- 3) ապահովել ուսուցման տարբերակման բարձր աստիճան;
- 4) բարելավել գիտելիքների վերահսկողությունը;
- 5) ռացիոնալ կազմակերպել ուսումնական գործընթացը, բարձրացնել դասի արդյունավետությունը.
- 6) ձևավորել սովորողների հետազոտական գործունեության հմտությունները:

Կարևոր նշանակություն ունի էլեկտրոնային ձեռնարկների հետ աշխատանքը: Նման աշխատանքը միշտ հետաքրքիր է սովորողների համար, երբ դուք կարող եք աշխատել նյութի հետ կամ կատարել վիրտուալ ճանապարհորդություն դեպի այլ երկիր, կամ պարզապես ստուգել սովորողների գիտելիքները, հնարավորություն է տալիս կարգավորել ուսումնական առաջադրանքների ներկայացումը ըստ դժվարության աստիճանի: Հայտնի է, որ գրեթե յուրաքանչյուր ուսուցիչ իր դասերին

օգտագործում է ինտերակտիվ սահիկաշարեր և տեսանյութեր: Դրանք պարունակում են առաջադրանքներ հարցերի, խաղերի, խաչքառերի տեսքով, ինչպես նաև օգտագործվում են որպես տեսանելիության միջոց և նախագծային գործունեության արդյունք: Դասը հետաքրքիր և տեղեկատվական դարձնելու մեկ այլ հնարավորություն է օգտագործել, օրինակ, նյութը ներկայացնելիս վիրտուալ էքսկուրսիաներ... Համակարգչային Ներկայացման հիմնական առավելություններն այն են, որ այն թույլ է տալիս աշխատել մեծ թվով սեղանների և դիագրամների հետ (Անհրաժեշտ չէ նկարել գրատախտակին), թույլ է տալիս բոլոր մասնակիցներին մասնակցել վեճերին խոսքի աջակցության հետ (աշխատել աշխատանքային խմբերում): Ապացուցված է, որ երեխան ոչ միայն ընկալում է տեղեկատվությունը, այլև ավելի արագ է հիշում, երբ այն տեսնում է էկրանին:

Ուսումնական գործընթացը միավորելու մեկ այլ հնարավորություն է էլեկտրոնային թեստերի օգտագործումը: Համաշխարհային ինտերնետն առաջարկում է բազմաթիվ օգտակար ռեսուրսներ վավերական նյութի հետ աշխատելու համար, որը կարող է հարմարեցվել դասի հատուկ ուսումնական առաջադրանքներին: Էլեկտրոնային թեստերը կարող են օգտագործվել ինչպես նյութը ներմուծելիս, այնպես էլ համախմբելիս, այդպիսի աշխատանքի ձևերը կարող են օգտագործվել այն երեխաների հետ, ովքեր հիվանդության պատճառով դասեր են բաց թողնում կամ պատրաստվում են օլիմպիադաների կամ մրցույթների:

6. Մասնակցություն ցանցային մրցույթներին և օլիմպիադաներին

Հեռավար օլիմպիադաներին մասնակցությունը դպրոցականների ուսուցման, ինքնակազմակերպման և կրթական մակարդակի բարձրացման արդյունավետ միջոց է: Հեռավար օլիմպիադաները սովորողներին օգնում են ստուգել իրենց գիտելիքները, ինքնահաստատվել, նախապատրաստվել քննություններին, բացահայտել իրենց ստեղծագործական ներուժը: Հեռավար օլիմպիադաներին մասնակցությունը հանգեցնում է դպրոցական առարկաների խորացված ուսումնասիրությանը, զարգացնում է նրանց ստեղծագործական կարողությունները, ինչպես նաև բացահայտում է այն դպրոցականներին, ովքեր հետաքրքրված են օտար լեզվով և

ցանկանում են շարունակել օտար լեզվի խորացված ուսումնասիրությունը ավագ դպրոցում:

7. Արտադպրոցական գործունեություն

Օտար լեզվով արտադասարանական աշխատանքներ կազմակերպելիս ուսուցչի հիմնական խնդիրն է զարգացնել դպրոցականների կարողությունները՝ օտար լեզուն որպես դասից դուրս հաղորդակցության, ճանաչողության և սոցիալական հարմարվողականության միջոց օգտագործելու համար: Գործունեության այս տեսակն օգնում է հաղթահարել սովորողների ուսման և ինքնահաստատման դժվարությունները, քանի որ այն թույլ է տալիս նրանց բացահայտել իրենց հնարավորություններն ու կարողությունները: Արտադպրոցական աշխատանքը մեծացնում է այն տարածքը, որում սովորողները կարող են զարգացնել իրենց ստեղծագործական և ճանաչողական գործունեությունը, գիտակցել իրենց լավագույն անձնական հատկությունները, այսինքն. ցույց տալ այն ունակությունները, որոնք հաճախ դասերին մնում են չպահանջված: Այս ամենը բարենպաստ ֆոն է ստեղծում հաջողության հասնելու համար, որն իր հերթին դրականորեն է ազդում ուսումնական գործունեության վրա :

8. Երաժշտություն

Երաժշտությունը սովորողների զգացմունքների և հույզերի վրա ազդելու ամենահզոր միջոցներից մեկն է: Երաժշտությունն ու երգը կարող են անգնահատելի օգնություն ցուցաբերել օտար լեզու սովորելու հարցում: Երգը ոգևորության մեծ ալիք է առաջացնում և հաճելի և, միևնույն ժամանակ, խթանող մոտեցում է օտարալեզու երկրների մշակույթի ուսումնասիրության գործում: Լավ երգերը չեն մոռացվում, ի տարբերություն քերականական կառուցվածքների, որոնք Դասի ավարտին դուրս են գալիս մտքից, երգերը կարող են երկար ապրել և դառնալ ինչ-որ մեկի մշակույթի մի մասը:

Որոնք են երգերի մեթոդական առավելությունները օտար լեզվի ուսուցման մեջ:

Երգերը բառապաշարի ավելի ամուր յուրացման և ընդլայնման միջոց են, քանի որ դրանք ներառում են նոր բառեր և արտահայտություններ:

Երգերում արդեն ծանոթ բառապաշարը հանդիպում է նոր համատեքստային միջավայրում, որն օգնում է դրա ակտիվացմանը:

Երգերում քերականական կառուցվածքներն ավելի լավ են յուրացվում և ակտիվանում

Երգերը նպաստում են արտասանության հմտությունների կատարելագործմանը:

Երգերը նպաստում են սովորողների գեղագիտական կրթությանը, թիմի համախմբմանը: Երգերը հանգստանալու հնարավորություն են տալիս, թեթևացնում են լարվածությունը և վերականգնում աշխատունակությունը :

9. Խաղ

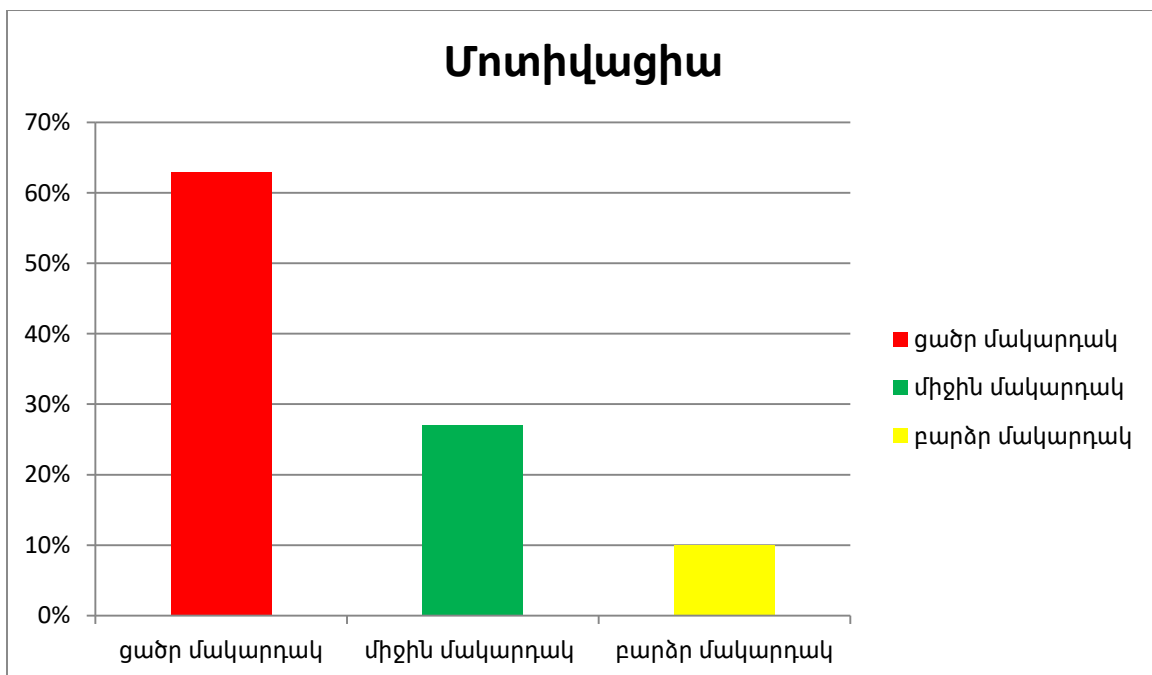
Հաղորդակցական գործունեության մեթոդաբանությունը ներառում է օտար լեզվի դասերին իրական հաղորդակցությանը մոտ պայմանների ստեղծում: Դրանք խթանում են հաղորդակցությունը և թույլ են տալիս ակտիվացնել ուսումնասիրվող լեզվական նյութը: Ուսուցման փուլում խաղային իրավիճակներ ստեղծելու լավագույն միջոցներից մեկը լեզվի և խոսքի խաղերն են: Խաղի մեջ անհրաժեշտ է արագ որոշում կայացնել, ցույց տալ հնարամտություն և սրամտություն, երևակայություն և դեր խաղալ: Խաղի ընթացքում խոսքի գործունեությունը կարող է լինել ինչպես մտավոր, այնպես էլ հուզական: Խաղի ընթացքում ուսանողները գտնվում են խոսքի մշտական պատրաստվածության մեջ, ուշադիր լսում են ուսուցչին և միմյանց, նրանք կարող են բազմիցս կրկնել խոսքի օրինաչափությունները և ուսումնասիրված բառերը՝ առանց հոգնածության և ձանձրության: Այս պայմաններում ակամա ուշադրությունն ու հիշողությունը ապահովում են բառապաշարի և քերականական նյութի լավ յուրացումը:

Խաղի իրավիճակները արժեքավոր են ոչ միայն այն պատճառով, որ դրանք դրդում են յուրաքանչյուր դասի հատուկ լեզվական նյութի օգտագործմանը, այլև այն պատճառով, որ նրանք ստեղծում են բարենպաստ հոգեբանական մթնոլորտ: Խաղը հնարավորություն է տալիս երկչոտ, անվստահ սովորողներին խոսել և դրանով իսկ հաղթահարել անապահովության պատնեշը: Խաղում բոլորը դեր են ստանում և պետք է

ակտիվ գործընկեր լինեն խոսակցական հաղորդակցության մեջ: Խաղերում դպրոցականները տիրապետում են հաղորդակցության այնպիսի տարրերի, ինչպիսիք են գրույց սկսելու, այն աջակցելու, գրուցակցին ընդհատելու ունակությունը, ճիշտ ժամանակին համաձայնել նրա կարծիքի հետ կամ հերքել այն, պարզաբանող հարցեր տալ: Խաղը արդյունավետ է ոչ միայն նախնական և միջին, այլև առաջադեմ ուսուցման փուլերում:

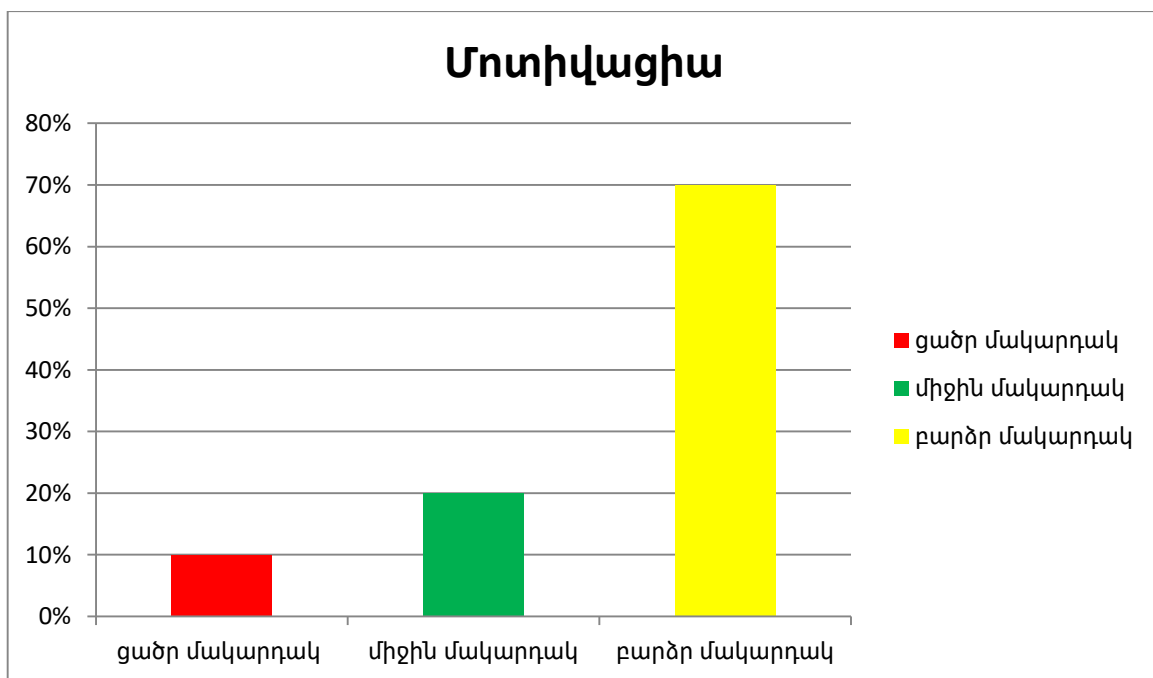
Հետազոտության արդյունքներ և վերլուծություն

Նպատակը. ձևավորել մոտիվացիոն ուսուցում 9-րդ դասարանում: Դասի թեման <<Первый балл Наташи Ростовской>> : Դասի նպատակն էր ներկայացնել հատվածում մերկայացված 19 դարի կոլորիտը: Դասը սկսվեց շատ միապաղաղ և անհետաքրքիր նախաբանով: Թույլ սովորողները պասիվ վիճակում էին,բանավոր խոսքի թուլության պատճառով, թվում էր ներկա են ֆիզիկապես, բայց որպես աշակերտներ բացակայում էին: Միջին մակարդակի սովորողները <<աշխատում էին առաջարկված առաջադրանքի շուրջ, փորձում բնագրից մեջբերումներ կատարել>>, իսկ լավ սովորողները <<փորձում էին բանավոր ներկայացնել >>: Եթե մոտիվացիան ներկայացնենք դիագրամի տեսքով սովորողների համարյա 63 % -ը մոտիվացիայի ցածր մակարդակի վրա էր, 27-ը՝ միջին և մոտավորապես 10 տոկոսն էր, որ ակտիվություն էր ցուցադրում:

Աշակերտների հետ համատեղ մշակեցինք դասի ոչ ստանդարտ մոտեցում:

Աշակերտները բաժանվեցին խմբերի, նրանց հանձնարարվեց անհատական կրեատիվ մոտեցում ցուցաբերել և յուրովի ներկայացնել դասի թեման : Աշակերտները անցան գործի : Մի խումբը օգտվելով բնագրից սկսեց նկարել 19 դարի պարահանդեսը, նկարել հերոսուհու զգեստը: Երկրորդ խումբը սկսեց փնտրել պարահանդեսի տարբեր երաժշտություններ և փորձեց հորինել շարժումներ: Երրորդ խումբը ինտերնետում եղած նյութերից պատրաստեց սահիկաշար: Փորձը տվեց ցանկալի արդյունք, օգտվելով մոտիվացիայի բարձրացման մեթոդներից, որոնք էին՝ երաժշտություն,ակտիվ շարժումներ և քննարկումներ, ՏՀՏ գործիքներ ,մոտիվացիայի ցուցանիշները փոխվեցին . ցածր առաջադիմությունը՝10 տոկոս, միջինը՝20-ը,իսկ բարձրը՝70 տոկոսը: Այսպիսով կարող ենք արձանագրել, որ աշխատանքը հաջողվեց:

Փորձի ժամանակ հաշվի առնվեցին աշակերտների նախասիրություններն ու հետաքրքրությունները, կարողություններն ու հմտությունները, արժեհամակարգն ու վերաբերմունքը և դասարանը դարձավ հեշտ կառավարելի,իսկ դասը հետաքրքիր ուսանելի և հիշվող:

Եզրակացություն

Կյանքում ամենաանհրաժեշտ հմտություններից մեկը մարդու՝ այլ մարդկանց հետ արդյունավետ շփվելու ունակությունն է : 21-րդ դարում հասարակությանն անհրաժեշտ է անհատ, ով ի վիճակի է ինքնուրույն որոշումներ կայացնել, տիրապետում է օտար լեզուների, պատրաստ է ինքնակրթվելու, գիտի ինչպես ապրել հայրենակիցների և օտարերկրացիների մեջ, պատրաստ է համագործակցել համատեղ արդյունքի հասնելու համար, ընդունակ է մրցակցել միջազգային աշխատաշուկայում: Հետևաբար, ժամանակակից հասարակությունը բախվում է երեխաներին ուսուցանելու այնպիսի տեխնոլոգիա գտնելու խնդրին, որը կօգնի ելնել այն փաստից, որ աշակերտները դարձել են ոչ միայն ուսուցման առարկա, պասիվորեն ընկալելով կրթական տեղեկատվությունը, կարող են լինել դրա ակտիվ սուբյեկտներ, ինքնուրույն տիրապետելով գիտելիքներին: Ինքնակրթվելու, ինքնուրույն որոշումներ կայացնելու և ընդանրապես կյանքի ռիթմին հետևելու համար պետք է լինել մոտիվացված: Դրդապատճառները, ցանկությունների, հետաքրքրությունների և հակումների ոլորտները, աշխարհայացքը, սովորողի կարգավիճակը, նրա կյանքի դիրքերը, ինչպես նաև տարբեր իրավիճակներ փոխկապակցված են և կազմում են անհատի ներդաշնակ միասնությունը: Այս ամենը ներքին ուժ է, որը խրախուսում է ուսանողին սովորել օտար լեզու և դրական վերաբերմունք է ստեղծում այն ուսումնասիրելու համար: Դրա համար անհրաժեշտ է բարձրացնել մոտիվացիան՝ նպաստելով աշակերտների շրջանում ճանաչողության և մտավոր գործունեության զարգացմանը, ինչը, իր հերթին, հանգեցնում է ուսուցման գործընթացի արդյունավետության բարձրացմանը:

Ինչպե՞ս լինել ինքնամոտիվացված և բարձրացնել մոտիվացիան. աշակերտը սովորում է դպրոցից: Ուսուցիչն է այն մարդը, ով պետք է ճիշտ ուղղորդի, սովորեցնի աշակերտին փոքր քայլերով հաջողության հասնելու արվեստը և այդ հաջողությունը հարատև պահելու հմտությունը: Չէ՞ որ ուսուցիչները մշակներեն, ովքեր կերտում են վաղվա ապագան, անհատին, ով կկարողանա դիմակայել դարի մարտահրավերներին՝ ճկուն մտքի և հարուստ գիտելիքի, ստացած փորձի, համագործակցության շնորհիվ:

Այսպիսով կարելի է սահմանել, որ մոտիվացիան կյանքի խթանիչ ուժն է և այն ամեն պահ և ամեն վայրկյան պետք է լինի մարդու (մեր դեպքում աշակերտի) ուղեկիցը ուսման մեջ և կյանքում: Չնայած ուսուցման ներկայիս առկա խնդիրներին՝ մոտիվացված ուսուցման միջոցով հնարավոր է լուծել այդ խնդիրները: Այդ առումով առաջարկում եմ.

- ✓ Կրթական և միջանձնային խնդիրներ լուծելու հմտության տիրապետում,
- ✓ Ակտիվ անհատականության կրթություն, նախաձեռնողականության, պատասխանատվության ձևավորում, համագործակցելու կարողություն,
- ✓ Անկախ աշխատանք դասագրքերի հետ,
- ✓Նոր տեղեկատվության անկախ որոնում
- ✓Անձնական որակների զարգացում և այլն:

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՀՂՈՒՄՆԵՐ

1. Վասիլևա Մ.Մ. Օտար լեզու սովորելու մոտիվացիայի ձևավորման պայմանները: - 1998թ: –Մ. Մանկավարժություն 1998.
2. Զայցեվա Մ.Վ.-Մոտիվացիա և դրա բարձրացման որոշ եղանակներ: - 1998թ:
3. Վարիսոկին Յ.Ի. տեսաֆիլմը ` որպես օտար լեզու դասավանդելիս դպրոցականների մոտիվացիայի բարձրացման միջոց: - ԻՅԱՇ - 2003-թիվ 5
4. <http://cyberleninka.ru/article/n/rol-motivatsii-v-izuchenii-inostrannogo-yazyka> Մոտիվացիայի դերը օտար լեզվի ուսուցման յամանակ՝ Գորբունովա Տ. Ս..
5. Piaget, J (1965) Երեխայի լեզուն և միտքը.